

פרוטוקול מס' 159

מישיבת ועדת העבודה
יום ב', ט' בסיוון תשל"ה, 19 במאי 1975, שעה 10.00

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:
ש. ארבל-אלפוזלינו - היו"ר
ה. זיידל
א. אבטבי
ד. לוי
מ. דרובלס
מ. כהן
מ. גז
ה. שמעוני
ל. דיציאן

מוזמנים:
מ. שרמן - מנכ"ל משרד הקליטה
י. דומיניץ - משנה למנכ"ל מח' העליה -
הסוכנות היהודית

ד. כוכבי - שירות התעסוקה
מ. נוסבאום - " "
א. כהן - " "

מזכיר הוועדה: י. שופרון

ר ש מ ה: מזל כהן

סדר היום: המשך הדיון במסקנות בענין: "בעיות העליה וקליטת העולים בארץ" - לפי הצעה לסדר היום של חה"כ ב.צ. קשת

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני פותחת את הישיבה.

המשך הדיון במסקנות כענין: "בעיות העליה וקליטת העולים בארץ" - הצעה לסדר-היום של הה"כ ב.צ. קשת

בישיבה הקודמת בקשנו מנציגי משרד העבודה שיכינו הערות שלהם לגבי הפרק המתייחס בעיקר לענין תעסוקה אקדמאית, הכשרת מקצועית ואל פיטורין וקביעות בעבודה. עד היום לא קבלנו שום הערות ועל כך אני מצטערת ואנחנו נעשה את זה היום.

מ. כהן: שמענו ברדיו בקשר לסטודנטים עולים חדשים באוניברסיטת חיפה וגם בטכניון אשר שם יש ניכור מצד הסטודנטים הישראלים והם נושרים ולא משיכים ללמוד כאן. חלקם עוד נושר בווייה כתוצאה מביצועות שהם מקבלים מהארץ על חוסר תעסוקה וחוסר תמריצים.

השאלה מה האמת בדבר הזה, מה ניתן לעשות בנקודה הזאת, בעיקר בטכניון אשר שם לא מכירים להם בשנות הלימודים בחו"ל וע"י כך הם מפסידים כמה שנות לימוד, מה עוץ שבחו"ל לא נהוג כך. הם מעדיפים ללמוד בחו"ל.

מ. שרמן: שמעתי את זה הבוקר והייתי מופתע. בודקים מאיפה מר שניידר לקח את האינפורמציה הזו, מאחר שהאינפורמציה לא מדוייקת, בוודאי לא מדוייק מה שהוא אומר, סטודנטים נושרים בווינה. זה להיפך, כי מה יותר קל להתקבל ללמודים. נכון שהם מפסידים שנה לימודים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: במסקנות שלנו התייחסנו לענין הניכור וההשפעה של אינפורמציה

חסרה.

נשמע נכשו מה הנוסח שנציגי משרד העבודה הביאו אהם.

א. כהן: הנוסח הוא: "הוועדה סבורה כי יש להרחיב את מעגל הלימודים המוגדר כמשרות לאקדמאיות. אין להסוך משרות אלה כמיועדות אך ורק לאקדמאים, אלא ליצור פתח דרגות שיאפשר העסקה על תקנים אלה גם לבעלי מקצועות שאינם אקדמאיים."

אנחנו רוצים ליצור סינטזה של משרות שאינן מושכות אקדמאיים, ליצור פתח דרגות מתאים שימשוך כח אקדמאי שהינה רוצה לטמור על השכלה מצד אחר, ופחד שני, זורם כח אדם לא כל כך מיומן לתפקידים, וע"י יצירת מצב להפנות אותו לענפים יותר יצרניים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: ואז זה לא רק לעולים.

א. כהן: בכלל.

מ. כהן: מה יגיד ארגון האקדמאים?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: בישיבה הקודמת נאמר, אנחנו לא מנסים ליצור תפקידים שהם מיועדים אך ורק לאקדמאיים, ועל אופן קובץ מודעת להתקדם, שוללים ממנו את הזכות בגלל שהוא לא אקדמאי. על כן הצווחת עם ליצור פתח דרגות בתפקיד שהוא מיועד לא רק לאקדמאים בלבד, אלא גם לאקדמאים.

א. כהן:

התקנים אצלי פתוחים גם לאקדמאים וללא אקדמאים. אם ייצור תפקיד רק לאקדמאי, הובעה דעה מדוע לסגור את הדרך בפני עמך. אנחנו מציעים לנסות לבדוק כמה מקצועות כמו: גננות, מזכירות, אחיות, ליצור תקנים בשירות הציבורי, שמצד אחד ימשכו כח אדם, אבל לא יסגרו את הדרך בפני אלה שאין להם תעודה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

ואז הסיפא נשארת: "הוועדה ממליצה לבדוק יישום רעיון זה."

מ. כהן:

יותר בריחה מהענף הייצור לשירותים.

א. כהן:

דבר מיקר על מקצועות כמו מקידות, אחיות, גננות ובקורת איכות. ביקורת איכות זה מקצוע תעשייתי.

ה. זיידל:

לגבי פתח דרגות - בכדי למנוע אי-הבנות, יש צורך להוסיף: "במסגרת הדרוג הקיים".

מר נוסבאום:

יש צורך בקוח זה לא משנה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

הה"כ זיידל צודק. לאחר המלים: "אלא ליצור פתח דרגות" יש להוסיף: "במסגרת הדרוג הקיים". ובסיפא: "הוועדה ממליצה לבדוק יישום רעיון זה עם הגורמים הנוגעים בדבר."

מ. דרובלס:

אני מצטער שלא היה לי הכבוד להשתתף בכל הדיונים. אבל, לפי התיקון שמוצע ע"י משרד העבודה, אני לא משוכנע שזה מוסיף. אני מבין שסעיף 6 בא להגן על אותם אקדמאים שבאים ויכולים לפצוא מקומות עבודה באפשר לשמור על פרסטיז'ה של התפקיד. אם נקבל את התיקון הזה, עלול להווצר מצב שמשרות פניות יוצרות מצב של אקדמאים, וידוע לי שבקרב העולים ישנם אקדמאים שיש צורך לעשות הסבה במקום העבודה שלהם. הצעה שהיה יותר קל. לפי התיקון הזה אנחנו נחזור לבעיה שזוהי שווה במידת ממש היום. היום יש מצב שיש אקדמאים מסויימים, ובעיקר עולים, בגלל כל מיני סיבות אינם יכולים להתאים את עצמם לעבודות שהם התחמו להם בחו"ל. אם נקבל את התיקון הזה, אני תושב שלא נפתור את הבעיה הזאת.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

הסעיף הזה לא בא במקום הסבה, אלא מה הכוונה לאותם אנשים שבמקצוע שלהם אינם יכולים להקלט במשק. רוצים ליצור תפקידים שיוכלו גם הם כאקדמאים לעבוד בהם. הם לא יתקבלו כעובדים רגילים, אלא יתקבלו כאקדמאים ויהיה להם דירוג אקדמאי. זאת צורה נוספת שבאה להרחיב את האפשרות של קליטת אקדמאים ולא בא במקום כל הדברים.

מ. דרובלס:

נניח שיסגור תפקיד של מזכיר אקדמאי. כמובן, שלא יכול להיות מזכיר לא אקדמאי. אחת מוסמכת, היא צריכה ללמוד. מה אנחנו אומרים, שגם אדם לא אקדמאי יכול לאייש את המשרות האלה. אנחנו אומרים חמיד, שמורים צריכים להיות מוסמכים. בכל זאת יש עוד אחוז שהוא לא מוסמך.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אם הוא לא מוסמך הוא יקבל משכורת של לא מוסמך.

פ. דרובלס:

אנחנו רוצים להגיע למצב
שתקן המורים יהיה מאויש

ע"י מורים מוסמכים.

מ. שרמן:

מדובר פה ליצור תפקידים חדשים.

ד. לוי:

הנקודה הזאת לא ברורה. כאשר
אני מתבונן ברפרוף על סעיף 7,

ישנה כאן סתירה מוחלטת בין הרצוי לבין המצוי. מצד אחד בסעיף 7,
למרות שלא עברנו עליו ורצוי שנשמע בו, מדברים על יצירת תשתית לטווח
ארוך, ובסעיף 6 באים למעשה לסגור את המעגל, אנחנו לא פותרים את הבעיה.
הבעיה של אקדמאים היא כאובה ביותר. אני לא רואה פתרון לא בסעיף 7
וכמובן בסעיף 6 אני לא רואה שום התייחסות ממשית, אלא סגירת המעגל.
הייתי מאד שמח לו הייתי מקבל הסבר נוסף לגבי סעיף 6.

מר נוסבאום:

למעשה הסתמכנו על מה שדנו
בישיבה הקודמת.

ל. דיציאן:

אני הייתי בדעה אחרת.

מר נוסבאום:

דובר על הרחבת מקצועות שבהם
יועסקו אקדמאים כאקדמאים.

פ. דרובלס:

הסיפא סותר את הרישא.

ל. דיציאן:

אתם אומרים שתפקידים מסויימים
יהיו מיועדים לאקדמאים.

מר נוסבאום:

גם לאקדמאים.

ל. דיציאן:

גם השוער יכול להיות אקדמאי.

מר נוסבאום:

הוא לא יוכל לקבל משכורת
כאקדמאי, אלא כשוער.

ה. זיידל:

לפני שבוע היה אותו ויכוח.
רצינו שזה יהיה גם לטובת

העולים וגם לטובת האחרים.

ל. דיציאן:

אני בקשתי בדיוק את ההיפך.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

זה היה סיכום של הוועדה
ועל פי זה בקשנו שיובא נוסח.

מה כאן הסתירה?!

ל. דיציאן:

אני אמרתי שיש שתי אפשרויות
בכדי ליצור סולם תפקידים הציבורי. 1. שקובעים מראש שתפקידים
מסויימים מיועדים אך ורק לאנשים שהם עברו השכלה מסויימת. 2. תפקידים
אחרים שהם פתוחים לכל. ומה שכחוב כאן זה ניגוד מוחלט לכל ארגון יעיל
של כל השירות הציבורי, מפני שאם אומרים שבגננת היא אקדמאית מקבלת
דרגה יותר גבוהה, שום גוף ציבורי לא יקבל גננת אקדמאית על מנת לתת לה
תשלום יותר גבוה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

השאלה אם מישהי אחרת יכולה
להיות גננת או לא. אם היא

יכולה להיות גננת והיא לא אקדמאית, היא לא תקבל דירוג אקדמאי.

ל. דיציאן:

אין היום גננת אקדמאית. זאת מישהי שיש לה תואר אקדמאי והיא עברה להיות גננת ע"י הסבה. אבל, היא לא גננת במקצועה.

ד. כוכבי:

דומני שיש אי-הבנה. אנחנו רוצים ליצור אפשרויות נוספות בכדי לכלול בהם אקדמאים. העובדים המכובדים שיש להם עוליים אקדמאים ואנחנו רוצים ליצור יותר אפשרויות עבודה. על כן, יכול להיות שאפשר להסחמק בנוסח מקוצר ולומר: "הוועדה סבורה כי יש להרחיב את מעגל התפקידים המוגדר במשרות לאקדמאים, והוועדה ממליצה לבדוק יישום רעיון זה ע"י משרד העבודה ונציבות שירות המדינה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

לא איכפת לי.

ד. כוכבי:

ע"י נסוח זה מצביעים על המטרה ומטילים על מישהו לבדוק את יישום הרעיון הזה.

ה. שמעוני:

אני רוצה להסביר את נקודת ראותי. באופן עקרוני צודק מה"כ דיציאן. יש משרות אקדמאיות להם צמוד חקן אקדמאי. לאותן משרות, אדם שאינו אקדמאי לא יכול להחקל בשום אופן. לעומת זאת, אקדמאי יכול לגשת לכל המשרות בין אם זאת משרה אקדמאית או לא.

מה היה הויכוח? - לקחת משרות מסוימות, כמו גננות, מזכירות ולהפוך אותן אך ורק למשרות אקדמאיות ולהם לא יוכלו לגשת אלה שאינם אקדמאים. זה נראה אבסורד. הטענה היתה שאם לא נצמיד חקן אקדמאי, לא ירצו לבוא אליהם עולים אקדמאים, ונדמה לי שכאן הפשרה מתקבלת על הדעת. מבחינה אחת לא סוגרים את הדרך בפני כולם, לעומת זאת יש פיתוי לאקדמאים להציע את עצמם למשרות אלה. הואיל ואין מסלולים מספיקים לאקדמאים כדי שתהיה להם תעסוקה, נותנים להם חמריץ ואומרים: אם תעסוק במשרה כזאת שאינה אקדמאית, אתה תקבל משכורת כאקדמאי.

ל. דיציאן:

אשרי המאמין שהדבר הזה ניתן לביצוע. חתאר לך שיש שתי מחלקות ובשתיהן התפקיד של מזכירה הוא אותו תפקיד וממלאה אותו בחורה שהיא החקדמה במשך תקופה ארוכה והגיעה להיות מזכירת מחלקה. במקום השני נכנסת מזכירת מחלקה, בחורה שיש לה השכלה אקדמאית. כאותו הרגע שממלאים אותו התפקיד, שום איגוד מקצועי, שום ועד עובדים לא יסכים שאחת תקבל דרגה X והשנייה דרגה X+2.

ה. שמעוני:

במציאות של היום יש עשרות משרות שכך זה קיים. יש הרבה משרות שכאשר נמצא בהם אדם עם השכלה אקדמאית הוא על חקן אקדמאי ומי שאינו אקדמאי, מקבל משכורת של לא אקדמאי.

א. כהן:

גם בתחום ההוראה זה קיים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

לי לא משנה, אם הוועדה מסכימה לקצר את הנוסח לפי הצעתו של מר כוכבי, בבקשה.

ה. שמעוני:

אני מתנגד לזה. זה לקחת משרות מסוימות ולהפוך אותן אך ורק לאקדמאים. אני רוצה שיהיה כתוב: "ומבלי לפגוע בעובדים שאינם אקדמאים.

ה. זיידל:

אנחנו לא מדברים על חוק. אנחנו מדברים רק על החלטות.

ד. לוי:

אולי בקובץ אחת לא ברורה.
אנחנו לא הולכים ליצור תפקידים חדשים ולהעמיד אותם אך ורק על רגלי אקדמאים. דובר על הקיים והודגש על הקיים. החשש שלנו הוא שדבר המוגדר היום אך ורק לאקדמאי, תהיה בו פרצה שבסיכומו של דבר, במקום שנתקן אנחנו נחריף עוד יותר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

ההיפך הוא הנכון. מה שמוגדר לאקדמאי, מי שאינו אקדמאי לא יוכל לעבוד במשרה זאת. המדובר על אותן משרות שהם לא לאקדמאים, אלא כל אחד יכול להגיע אליהן, ואנחנו אומרים: דווקא במשרות אלה ליצור אפשרות שגם אקדמאים יוכלו לעסוק בהן ויקבלו משכורת של אקדמאי. לכן, בנוסח הקודם לא הייתה שום סחירה. יש הרבה אנשים שעובדים בחפקידים שיכלו לעשות אותם אנשים שהם לא אקדמאים ועוסקים בהם אקדמאים והדירוג שלהם אקדמאי.

פ. דרובלס:

הרבה מוסדות לא יעסיקו אקדמאי, כי זה לא יהיה כדאי להם.

התיקון של מר כוכבי משאיר דלת פתוחה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

ההצעה המפורטת יותר היא עונה על הצרכים. היא מרחיבה את המעגל.

אני חושב שההצעה של מר כוכבי טובה מאד.

ד. לוי:

מה זה טוב?! יש עולים לא רק אקדמאים ולמה תסגור בפניהם

ח. שמעוני:

את הדלת.

ד. לוי:

אתה הרי יודע מאיפה באים העולים והיכן קיימת הבעיה היום.

ח. שמעוני:

באים פלאשים עוד מעט.

ד. לוי:

דייה לשמחה בשעתה. הבעיה של האקדמאים, זאת בעיה אתה בדיוק מגיע לנוסחה

כאובה אשר לא מצאה את פתרונה. בסעיף 7

בנוסח המקוצר של מר כוכבי לא נאמר בצורה מפורטת, וע"י

כך הוא מונע את הויכוח ומשאיר אותו לאלה שיבדקו את הנושא עם הגורמים הנוגעים בדבר, דהיינו האיגוד המקצועי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מסתייג מזה.

ח. שמעוני:

אני מציע לכחוב: "להרחיב את מעגל החפקידים המיועד גם

י. דומיניץ:

לאקדמאים".

זה לא מחקבל טוב. זה משנה את החוכן, כי היום המשרות הן

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

לא לאקדמאים.

כל המשרות פתוחות גם לאקדמאים.

פ. שרמן:

- ח. שמעוני:
במשרות אלה פיצוי. אני חושב, שהנוסח הראשון הוא טוב.
- היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
רוב חברי הוועדה בעד הנוסח המקוצר שהציע מר כוכבי.
י. שומרון:
(קורא סעיף 7).
- היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
האם יש הערות? אין הערות.
י. שומרון:
(קורא סעיף 8).
- ל. דיציאן:
יש יותר מדי צער. הייתי מנסה את זה בצורה כזאת, שלא יהיה יותר מדי צער.
- היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
אנחנו נכתוב במקום "הוועדה מציינת בצער" + "הוועדה מציינת בדאגה".
ל. דיציאן:
אני לא שלם עם כל הפיסקה הזאת. אני מסכים למה שכחוב למעלה בחלק הראשון. אבל, למסור את הפקוח בצורה אדמיניסטרטיבית ע"י ביטול הקצבת מטבע זר, לא נראה לי.
- היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
זה לא מזיק. אני בעד שזה ישאר.
- ל. דיציאן:
זאת מחלקה שאינה לה קשר עם תכנון.
- היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
יש לה.
- ל. דיציאן:
מטבע זר יהיה המוסד שהוא יתכנן מה שאני מזמין בחו"ל - זה אוי ואבוי.
- ד. כוכבי:
אולי לכתוב: "בצורה מבוקרת יותר."
- היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
אפשר לא למחוק את המלה "יעילה" אלא להוסיף את המלה "מבוקרת".
- מ. דרובלס:
במצבנו אנו, צריך לשמור על רזרבות במטבע זר.
- ל. דיציאן:
אני מסיר את התנגדותי.
- היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
נשאר את זה כמות שהוא: "בצורה יעילה".
- י. שומרון:
(קורא סעיף 9).
- ל. דיציאן:
אני מציע למחוק את כל הסעיף.
- מ. שרמן:
אני מציע להוסיף: "לאחר שנת נסיון". אני חושב, שרצוי להזכיר את ענין ההכשרה וההסבה המקצועית לזקוקים לכך.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

כסעיף נפרד צריך לציין את הפעולה הנעשית בתחום זה, בכדי לאפשר לאותם אקדמאים להסב את מקצועם למקצועות הנדרשים במשק. הסעיף השני צריך להיות על קליטה במקומות העבודה, קליטה תוך כדי הכשרה במקום העבודה וההכשרה ניתנת ע"י זה שמשלמים למעסיק שמעסיק את העולה לתקופה של שנה. אני לא אומרת שצריך לקבל את הסעיף בלשונו. אבל, על הרעיון צריך לתת את הדעת.

שמענו לא פעם מהתאחדויות עולים ומעולים בעצמם, שכל עוד משרד הקליטה משלם את הכסף, הכל טוב ויפה. ברגע שנגמרת התקופה, הכל משתנה, או שיש להם צורך גביתה, או שהוא עובד בתנאים אחרים, יותר גרועים. אילו תקיפה זאת היתה משמשת לקליטתו והשתלבותו בעבודה, אני מברכת על זה. אם היא אינה נותנת את זה, אלא רק בכדי להעביר שנה אחת ואח"כ לומר לו שלום, אז הסוגיה היא סוגיה ואני מבקשת לתת עזרה כיצד לנסח את הדבר הזה.

ל. דיציאן:

האם נבדקה האפשרות, שאם משרד הקליטה משלם לתקופה מסויימת, לשנה או לחצי שנה למפעל, אזי המפעל ימשיך להחזיק את האיש במקומו תקופה מקבילה על חשבוננו?

ה. זיידל:

אני מחננד לסעיף הזה ולבדיקה הסוגיה הזאת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

צריך לומר מה דעחנו בענין הזה.

ה. זיידל:

אם למשל רואים כמה אנשים נקלטו דרך מענק העסוקתי במפעל וכמה נשרו, אז אפשר להביע דעה. לפי דעתי, המענק התעסוקתי הווה מנוף חשוב לקליטת עולים, גם אקדמאים. גם אלה שלא נקלטו באותו מקום, השתלבו בחיי התעשייה במדינה וע"י כך היה יותר קל להם להסתדר במקום אחר.

כאשר ממליצים לבדוק סוגיה זאת, קובעים לגבי המוטיבציה שנוכרה כאן, ולפי דעתי לא צריך לעשות את זה. לא שמענו את זה מפי מר גולדברג ומפי שר הקליטה. נכון הדבר, שלגבי העולים לא נעים שהם נמצאים בחזקת נתמכים. בסופו של דבר, בשנה הראשונה זה דבר חשוב מאד. לפי דעתי, זה הווה מכשיר חשוב לקליטת עולים. אז מדוע בודקים את הסוגיה הזאת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הנוסח לא לבדוק סוגיה, אבל להתייחס אליה.

ח. שמעוני:

אני מציע, שאחרי המלים: "העמדת תקציב לתעסוקה של שנת נסיון במפעלים שונים" להוסיף: "ולהרחיב במיוחד לאותם מפעלים שיתחייבו להעסיק לתקופה מסויימת עם חוס תקופת הנסיון." החניית ההרחבה חיה לאותם מפעלים שיתחייבו על תקופת העסקה מעבר לתקופת הנסיון.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

החלק הראשון עונה למה שאומר ח"כ זיידל.

ט. שרמן:

אני רוצה להעיר הערה. אני חושב, שהעזרה שלנו אפשרה להרבה עולים להקלט טוב במקומות תעסוקה. אני לא יכול לומר, שכולם נשארו באותו מקום עבודה, אבל זה עזר להקלט והם נקלטו אולי לא באותו מקום. אני יכול לומר, כמעט בוודאות, שרוב המפעלים שהתחייבו בפנינו, ואנחנו עומדים על כך, קלטו את האנשים האלה במפעל. מפעלים שיקבלו ללא התחייבות, ובחוס התקופה לא קלטו את העולה, לא המשיכו את הנסיון הזה.

מ. שרמן:

אני חושב, שאם נקבע מראש ונעמיד תנאים, אנחנו עלולים להחטיא את המטרה ולסגור את האפשרויות בפני המפעל. ישנם כמה אנשים שחוזרים אלינו. אבל, הרוב, מעל 85% מאלה שתמכנו בהם השנה, לא חזרו אלינו לתמיכה חוזרת. גם לא תמכנו במפעלים שאכזבו ולא קלטו עולים.

ד. לוי:

האם יש בקרה שעוקבת אחריהם אם נקלטו בעבודה?

מ. שרמן:

בוודאי, אני אנחנו משלמים במדינת שמי.

ד. לוי:

האם יש מעקב אחרי אנשים אלה שחזרו, לא אומר שהם הסתדרו בעבודה. הכוונה היא בהמשך המענק, אלא האם אותם אנשים שכוונת לאותם מקומות עבודה נקלטו או שלא נקלטו?

מ. שרמן:

התמיכה היא תמיכה שמית, לא גלובלית. ע"י תמיכה שמית יש מעקב מה קורה עם אותו עולה. אני חושב, שאם נעמיד תנאי בל יעבור בפני המפעלים, אנחנו עלולים להחטיא את המטרה.

ל. דיציאן:

ה"כ שמעונוני הציע שלא נעמיד על תנאי, אלא נרחיב את המעגל.

מ. שרמן:

זה כך באמת הולך.

ד. לוי:

האם יש לכם סקר כלשהו לגבי אזורים מסויימים ששם יש צורך באותם אקדמאים, אולם הם לא גרים שם? האם חשבתם על העברתם לאותם אזורים? יש מפעלים בעיירות פיתוח, ששם זקוקים לאנשים כאלה והם אינם, האם יש לכם תכנית כלשהי להעברת אותם אנשים, ע"י תמריצים מיוחדים, ממרכז הארץ לאותם אזורים?

שאלה נוספת - האם אין לראות אפשרות, שאותו איש העובר ממרכז הארץ לעיירת פיתוח, לתת לו אישית את אותו מענק?

מ. שרמן:

יש שורה שלמה של תמריצים. כל אותם מפעלים בעיירות פיתוח שזקוקים לאקדמאים, אנחנו בשיחוף עם הלשכה לתעסוקת אקדמאים עושים כל המאמצים להעביר אנשים אלה לשם. זאת לא כמות גדולה. זה מוחנה במפעל. אני חושב שניתן לספור מאות מפעלים שעומדים זקוקים: תנו לנו אקדמאים.

ד. לוי:

יש תכנית שעומדת להתבצע והיא יהוד הגליל. האם אתם

ערוכים לקראת זה?

מ. שרמן:

בהחלט. תכנית הדיור שלנו מבוססת על אותה תכנית שהזכרת, כך שבמקביל למפעלים שיצמחו שם, יהיה גם דיור במקום, לא כמו בעבר.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

נכתוב כך: "הוועדה מציינת כחיוב את פעולת משרד הקליטה שנועדה לאפשר קליטתם בעבודה של עולים ובמיוחד אקדמאים, ע"י מענק לתעסוקה של שנה. יחד עם זאת, נמסר לוועדה על בעיות של קליטת עולים בתום התקופה, דבר שיוצר התמרמרות מיותרת. הוועדה ממליצה כי יש לעשות כל שניתן, שעולים ישתלבו בעבודה בתום תקופת הנסיון."

ד. כוכבי:

הנוסח של היו"ר מתאים. רק התיקון שהקליטה היא של משרד הקליטה, זה לא נכון. זאת עבודה משותפת של משרד הקליטה ושירות התעסוקה.

ה. זיידל:

אפשר לכתוב "מענק תעסוקתי".

מ. שרמן:

אפשר לכתוב: "ע"י מימון תעסוקה".

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אנחנו נכתוב כך: "ע"י מימון תעסוקה לתקופת הקלטות בפעלים

שונים".

סנימנו את סעיף 9.

(קורא את סעיף 10).

י. שומרון:

הקרן קיימת כבר כשנה וחצי-שנתיים. לצערי הרב, לא השתמשו בקרן

ה. זיידל:

עם כל הכבוד שמציינים בהערכה, צריך להביע צער שלא נוצלה הקרן הזאת.

א. אבטבי:

מי מממן את הקרן הזאת?

מ. שרמן:

הקרן הזאת מורכבת למעשה משני חלקים: 1. 25 מליון דולר,

שזאת קרן של הסוכנות והיא מיועדת לעזרה להקלטות עולים. התמיכה ניתנת לעולה והיא ניתנת בכדי להרחיב עסק או לפתוח עסק עם עוד עולים. לקרן הזאת יש הצלחה גדולה. הקרן השניה - 75 מליון דולר, מיועדת ליצירת מקומות תעסוקה, כאשר הכסף ניתן למפעלים ישראלים להרחבתם בכדי ליצור מקומות תעסוקה. לקרן הזאת אין ביקוש רב וישראלים לא כל כך לוקחים כסף בכדי להרחיב את מפעלם.

י. דומיניץ:

אני מבקש לציין שאלה שתי קרנות. חוץ מזה, הקושי בשתי

הקרנות היה בהרצה. עברו כמה חודשים עד שהצליחו להוציא את הגרושים הראשונים. עד עכשו, מקרן של הסוכנות שהיא 25 מליון דולר, הוצא סכום של 11 מליון לירות.

מ. שרמן:

זה כבר הגיע עכשו ל-14 מליון ל"ל

י. דומיניץ:

אני רוצה לציין, שהקצב עכשו הוא 5-6 מליון דולר בתודש.

בתחילת הקרן הקצב היה פרוטות. כאשר הקרן התחילה להתפרסם יותר, אני יכול להוציא את הכסף יותר מהר, אילו הייתה העליה כפי שהיתה לפני שנה.

מקרן משאבים הוציאו עד

סוף חודש מרס - 50 מליון לירות.

ל. דיציאן:

כמה שנים הקרנות האלה קיימות?

מ. שרמן:

יותר משנה.

י. דומיניץ:

הקרן התחילה לפעול בפברואר 1974.

ל. דיציאן:

יש בקרנות אלה הערה, שזה לאקדמאים באופן מיוחד?

מ. שרמן:

הקרן לא באופן מיוחד לעולים אקדמאים.

ל. דיציאן:

מדוע כותבים שהכסף מיועד לעולים ולאקדמאים ישראלים?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אם זכור לכם שדנו בזה. אם יוצרים את הקרן לעולים אקדמאים, אתה לא יכול לשלול זכות באותו מקום עבודה של אקדמאי ישראלי. צריך להגן על הישראלי, כך נאמר במפורש.

מ. שרמן:

הכסף לאקדמאים במקצועות נדרשים, כפי שנקבעו במשותף עם משרד העבודה ומשרד הקליטה.

ל. דיציאן:

אני יודע דבר אחד, בענייני קליטה ישראלי, לא דואג משרד הקליטה. זה לא מתפקידו.

מ. שרמן:

בתושבים חוזרים אנחנו מקפלים.

ל. דיציאן:

אנחנו מדברים על עליה וקליטה, אז למה הערוב הזה?!

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

זה לא כסף רק של משרד הקליטה. זה של עם ישראל.

מ. שרמן:

כאשר מדברים על הרחבת מפעל אי-אפשר להעמיד לפני המפעל עובדה ולומר לו תקלוט רק עולים. את מפעל קולט 20 אקדמאים, זה די סביר שחלק מהון המספר הזה יהיו עולים. אי-אפשר לומר, רק עולים. לכן, זה כך מופיע.

ח. שמעוני:

כתוב: "מקורות התעסוקה לעולים ולאקדמאים ישראלים. לישראלים צריך להיות רק אקדמאים. אבל עולים לא."

מ. שרמן:

בצ'רטר כתוב: בעלי מקצועות אחרים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אנחנו נכתוב בדיוק מה שכתוב בצ'רטר: "מקורות תעסוקה לעולים אקדמאים ובעלי מקצועות אחרים וגם לאקדמאים ישראלים. נוסף גם את המשפט שהציע חג"כ זיידל, שהוועדה מביעה את צערה על כך שמרם נוצלו הקרנות. הוועדה בדעה שיש לעשות את הכל במדי לנצל את המשאבים העומדים לרשות ברחביה ובאמצעים בכדי לשנות יזמים ובעלי מפעלים.

א. כהן:

אחרי שנת נסיון בעבודה בקרנות, העלינו שהפרוצדורה ארוכה. לכן, הקמנו עתה צוות משותף לנו של משרד הקליטה שמסתובב במפעלים ומבהיר את האפשרות לקרנות האלה.

ה. זיידל:

אפשר לכתוב: "הוועדה רשמה לפנייה, שחל שיפור בדרך הגשת הבקשות, והיא פונה לזרז תהליכים וכו'."

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

בסעיף 10 יהיה נוסח חדש.

י. שומרון:

(קורא סעיף 11).

ל. דיציאן:

יש לי הצעת תיקון. אחרי הפגישות: "את שיתופם המעיל" - הייתי מדוסף

"והתינובי".

הייתי נוחנת קטע חדש בחוך המציף על בלי החקשורת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

דומני, שמעולות חברתיות הן פעולות חברתיות, ופעולות

ה. זיידל:

חברתיות הן פעולות חברתיות.

כאן נאמר, שיש להוסיף את הפנסיונרים. צריך לציין את כל הדברים. צריך להגביר את הדברים, צריך לעודד יותר את הציבור.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

זה כתוב במעיף 12.

ל. דיציאן:

אז צריך לאחד את זה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אנחנו מקיימים פעולה ענפה מאד בקשר לקליטה חברתית באמצעות ועדות קליטה ארציות המצאות ליד מועצות מקומיות וליד ערים. אנחנו פועלים באמצעות מחנדבים וארגוני נשים ונלונטריים.

מ. שרמן:

צריך לומר מלה טובה עליהם. צריך לציין את הפעולה הברוכה שנעשת ע"י מחנדבים, ע"י פנסיונרים וחלמידים, והוועדה בדעה שיש להרחיב את הפעולות הללו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אנחנו, בשיחוף עם הסוכנות מקיימים באופן מתמיד מפגשים עם ארגון הגג של כל ארגוני הנשים ויש פעולות של מתנדבות בכל חלקי הארץ. יש מחנדבים שמעסיקים אותם בעיקר בשעות אחר הצהריים ובנותנים להם את ההוצאות שצריכה להם התעסוקה הזאת. הפעולה שלהם מאד מבורכת. הם פועלים בשכונות בעיקר. אנחנו התחלנו לפעול בקרב ועדי עובדים מה שלא היה בעבר, בשיחוף עם ההסתדרות. בעבר, ועדי העובדים עסקו רק בעובדים שהם קבועים.

מ. שרמן:

נוסף לזה, שצריך לעודד את העולים הוותיקים לעסוק

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

בפעולה חברתית בקרב עולים חדשים.

אולי מוכל לומר כבמה מלים - האם המתנדבים באים מזרמים

מ. דרובלס:

פוליטיים, חברתיים? ~~הם לא מקבלים שכר, אלא הוצאות.~~ האם זה נכון שחלק מהמתנדבים מקבלים שכר כהוצאות לפעלה מ-1,500 לירות לחודש? והאם זה נכון שחלק מן המתנדבים באים מזרמים פוליטיים מסויימים? אני לא אומר, שהסברה והחדרת הנושא הפוליטי לעולים פסולה. זה חלק מאזרחות טובה. אבל, איך זה בנוי?

הנושא הזה נבדק בוועדת הכספים של הבנק. לא היה שום מקרה

מ. שרמן:

אשר עבר את מסכתם של אלף לירות.

המתנדבים באים מכל שכבות הציבור. נכון שיש מתנדבים מקיבוצים מכל הזרמים. אין מתנדבים על רקע פוליטי שלוקחים אותם בגלל השתייכותם לגוף פוליטי.

אני אמצא מסמך שהגיע לידי שמחנדבים מקבלים מעל

מ. דרובלס:

ל-1,500 לירות.

אנחנו ממנים רק בחנאי שהרשות
לאחר אדם החקופה קולטת אותו.

מ. שרמן:

לגבי הכשרת האנשים האלה שמתקבלים -

הם עוברים אצלנו הכשרה.

(קורא המשך סעיף 12).

י. שומרון:

זה צריך להיות סעיף נפרד.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

את המלה "מגבלותיה" הייתי מוחק.

מ. שרמן:

נכון, ולעשות את זה סעיף נפרד.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

(קורא סעיף 13). סעיף 13
עובר להתחלה.

י. שומרון:

לא יקרה לא נאמר דבר על פעולת

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

הפעולה המבוצעת של ההסתדרות. מדוע לא עשינו את זה? כי אנחנו עוררנו מספר שאלות לגבי ההגבלה בגיל של הקליטה. עוררנו את השאלה לגבי פיטורי עולים, ונאמר לנו שיש החלטות של ועדה. ההסתדרות בחרה ועדה שיושבת על המדוכה והיא מגיע לסיכומים בנקודות הללו. מאחר שעד היום טרם סיימה הוועדה את מפקידה, אני חושבת שלא נוכל להגיש סיכומים על קליטה עליה מבלי לציין את המעולה שנעשתה כל השנים ע"י ההסתדרות. קודם עמד בראש המחלקה הזאת בהסתדרות ח"כ זיידל, והתמסכיות ישנה בתחום הזה, במיוחד קליטה בעבודה ובמקום העבודה והפעולה הנעשית עם ועדי העובדים, קליטה חברתית ותרבותית. מקציבים עצומים מוצאים למטרה הזאת.

יחד עם זאת, הוועדה מפנה

את תשומת הלב לבעיה של קליטתם בעבודה של עולים בגילים מבוגרים, הקשיים הכרוכים בזה, וכן לגבי הסוגיה השנייה על פיטורים של עולים שהם נכנסים האחרונים והם הראשונים לפיטורים, ובלי חס וחלילה לחלוק על הנוהג הקיים בשיטת הפיטורים. אנחנו פונים להסתדרות, שהיא חשב על המדוכה ותעשה הכל בכדי למצוא דרך ואפשרות לעולים הללו יוכלו להמשיך תקופה נוספת במקום העבודה לאחר שבקלטו. בי התופעה הזאת גורמת למרידות. אם מקום העבודה מפטר מאות אנשים, צריך לקחת את קבוצת העובדים במקום בשך השנתיים האחרונות ומתוך אלה לבדוק את המצב המוציא אלי והתרכב העשפתתי ולהוסיף על זה גם את הנקודה של עולה חדש. לא נכנס לפרטים, אבל הזקה על ההסתדרות שהיא תמצא פתרונות לזה, כי זה מעיק גם עליה, ואנחנו בהחלט חייבים לציין שהוועדה רשמה למניה שהוקמה וצריכה זאת ופונים להסתדרות, ובעיקר שהוועדה חסיה את עבודתה בכדי לתת תשובה ופתרון לבעיות האלה.

ה. זיידל:

אני רוצה להדגיש, שיש דברים שקשורים להסתדרות, ויש דברים

שקשורים בנו. מה שחסר בהסתדרות כל הנושא של ביטוח בריאות, ביטוח הגבלת גיל ומחלה. זה דבר שלא קשור בהסתדרות. אמנם יש קופ"ח. אבל, למעשה, אנחנו חייבים לתבוע ממשרד הקליטה להכנס לעובדי הקורה, כי זה קשור כמו"מ אמילו במיצוי כספי לקופ"ח.

מ. גז:

בחוק ביטוח בריאות זה יבומל.

ה. זיידל:

אתה מתכה לזה!?

קופ"ח הכללית בטלה את ההגבלות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

ה. זיידל:

קופ"ח לא בטלה את ההגבלות,
אלא רק לאחר חברום של מספר

שנים.

מ. שרמן:

היא בטלה את ההגבלות.

ה. זיידל:

אני יודע מה היתה החלטת הוועדה.
אני מבקש את מה שרמן לבדוק

האם יש ביטול של גיל ומחלה לגבי עולים חדשים. אם יש רק לקופ"ח של
ההסתדרות, צריך לתבוע מכל קופות-החולים. אבל, דומני שיש כאן
איזו טעות ואני אשמח אם אני מעיחי.

דבר שני, בעיה של עולים קשישים.
בכל מקלול הבעיות של עולים לא מזכירים את הבעיה הזאת.

דבר נוסף, קריאה לוועדי עובדים
לעזור לשלובם של עולים מבחינה בלבית וחברתית.

ה. שמעוני:

זה כחוב בסעיף 12.

ה. זיידל:

צריכה להיות פניה מיוחדת.
כל עולה מבלה 50% מאילו במקום
העבודה, וזה תלוי במקום העבודה איך הוא יקלט בחברה. בדרך כלל, העניין
הזה הולך די טוב.

יש עוד נושא והוא הנושא של
ביטול זמניות בעבודה. זה אמנם לא נוגע רק לעולים חדשים. אני מציע
לבטל מושג של זמניות. לא יתכן שזמניות תימשך תקופה של עשר שנים.
אני רוצה להזכיר שהיה דיון עם נציב שירות המדינה ובפרוטוקול היו"ר
רשמה שח"כ זיידל יגיש הצעה בנושא של הזמניות והמכמים מיוחדים הקיימים
אצל עובדי המדינה. אני חובע מההסתדרות, מהממשלה
ומהעיריות שהם יקלטו עולים ויבטלו מושגים מיושנים של חוזים מיוחדים
וזמניות.

ה. שמעוני:

התוצאה תהיה שלא יקלטו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

בקשר להצעתו של ח"כ זיידל
מעידן ביטוח בריאות, אמרנו

שמבררים עם קופ"ח.

בעניין הקשישים אמרתי, במסגרת
הפעולות של ההסתדרות אנחנו מציינים שתי בעיות: 1. קליטת עולים
קשישים, הכאב הגדול שיש בזה, הקשיים המתלוננים לקליטתם ואנחנו רוצים
שההסתדרות תיתן דעתה על התנאים שצריך ליצור. צריך לציין את ביצוע
חג"ם, הוקמה קופת תגמולים מיוחדת לקשישים שלא מצליחים לצבור עשר שנות
עבודה בשביל לזכות בפנסיה. באה הקרן להקל את קליטתם.

ה. זיידל:

צריך לציין גם את קיצבת
הביטוח הלאומי הנקראת קז"ם.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

בקשר לוועדי עובדים, באותן
נקודות שמציינים לגבי קליטה
בעבודה, צריך לציין את הפעולה שעושים ועדי העובדים, והוועדה קוראת
לוועדו העובדים להגביר את הפעולה הזאת. הם עושים עבודה גדולה.
אי-אפשר להתעלם מזה.

בעניין הזמניות - אני מזהירה
אם עצמנו מכך שנכנס דרך אשנב של קליטת עליה לבעית הזמניות. זה נושא
די נכבד. הנושא עומד כנושא שנצטרך לייחד לו דיון. אני מציעה

לחה"כ זיידל ולכולנו, לא לאכזבים כאן את הנושא של הזמניות, כי זה לא רק נוגע לעולים, זה נוגע לכלל האוכלוסיה.

מה שמסר פה, אנחנו גם בדיונים שלנו קובלים על כך כל הזמן, כאשר מגיעים עולים לארץ, הם מחקבלים בשדה התעופה בתנאים איומים. אנחנו עומדים לקבל הזמנה לחנוכת הטרימינל החדש. אני מציעה שנרשום ~~למנו~~ את ההודעה הזאת.

פ. שרמן: בסוף החודש הטרימינל יהיה גמור.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הוועדה רושמת את ההודעה, שהטרימינל החדש שהוקם בשדה התעופה בן-גוריון, מסתיימת הקמתו ואנחנו מקווים ובטוחים שדרכו יעברו מאות אלפים של עולים אשר יבואו לארץ. את זה נאמה בסוף.

יש לי הצעה - כל ההערות שנשמעו כאן, אנחנו ננסח מחדש, ולא נזעיק פעם נוספת את הוועדה, אלא תהיה ועדה מצומצמת של שלושה חברים. הייתי מציעה את חה"כ זיידל, קשת או מישהו אחר, ואני. נשב ונעבור על כל הנוסח מחדש ונהיה נאמנים להערות שנשמעו בוועדה.

ה. שמעוני: אבל חביאו את הנוסח הסופי למליאת הוועדה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בסדר. תודה רבה. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.00